

FOTO FREDRIK SANDBERG / TT

SVT fick inte veta hur fort polisen körde vid den biljakt som ledde till dödsolyckan vid Hjulstabron.

Dålig idé att stympa offentlighetsprincipen

ALLMÄNNA HANDLINGAR

I våren 2013 begärde SVT Sörmland uppgifter från Trafikverkets artkameror på en vägsträcka öster om Enköping. Syftet med vår begäran var att granska polisbilarnas hastigheter i samband med den biljakt som föregick dödsolyckan vid Hjulstabron där två unga män berövades livet efter att vakthavande befäl beordrat om broöppning.

I stället för att lämna ut uppgifterna kontaktade Trafikverket Uppsalapolisen som sedan begärde samma material som SVT. Därmed blev uppgifterna hemliga med hänvisning till förundersökningssekretessen.

Nyligen riktade Justitieombudsmannen kritik mot Trafikverkets agerande. Verket är nissnöjt med detta och vill att det ska vara möjligt att kontrollera med polisen i vissa fall innan handlingar lämnas ut till allmänheten. Detta för att undvika att förundersökningar skadas. Uttalet framförs av Trafikverkets ställföreträdande chefsjurist en artikel på fackförbundet STS ajt Publikt.se.

Justitieombudsmannen konstaterar att Trafikverket var väl medvetet om att uppgifterna från artkameran inte omfattades av sekretess. Det framgår av ett mejl som Trafikverkets samordnare skickade till Uppsalapolisen i vilket utredaren erbjöds att begära in materialet i syfte att kunna förundersökningssekre-

tess. Samordnaren frågar dock inte utredaren om ett utlämnande till SVT skulle skada förundersökningen.

Om man nu visste att uppgifterna inte omfattades av sekretess fanns det väl ingen anledning att rådgöra med polisen? Det är minst sagt svårt att förstå Trafikverkets resonemang.

"Det är möjligt att JO har formellt rätt. Men det ställer till praktiska problem för oss", säger Trafikverkets ställföreträdande chefsjurist till Publikt.

Att offentliga uppgifter ska lämnas ut är ingen formalitet. Och eventuella praktiska problem som Trafikverket upplever är fullkomligt irrelevanta. Det finns anledning att fråga sig vilket intresse Trafikverket anser sig tjäna i första hand? Allmänheten eller polisen?

Trafikverkets argumentation är, vågar jag påstå, "synnerligen anmärkningsvärd" som det heter på det språk jurister använder. Översatt till vanlig svenska närmast "alldeles åt helvete vansinnig". Det är svårt att tolka resonemanget som annat än att Trafikverket anser att inte bara en, utan möjligen två grundlagar, måste ändras. (Som om inte detta vore nog skulle dessutom delar av 6 kap. i offentlighets- och sekretesslagen behöva skrivas om.)

Att myndigheter i stället för att självständigt fatta beslut i sin myndighetsutövning ska hämta in godkännande från polis rim-

mar illa med regeringsformens bestämmelse om förvaltningsmyndigheternas självständighet.

Vidare innebär det ett inte så litet ingrepp i ytterligare en av den svenska demokratins hörnstenar: Offentlighetsprincipen. Och ja, jag har god anledning för att använda inledande versal. Rätten att ta del av allmänna handlingar har nämligen funnits i Sverige sedan år 1766. Den rensar undan korruption, breder väg för massmedial granskning och ger medborgarna makt.

Hur var det då med hastighetsdatan som SVT inte fick ta del av?

Jo, när uppgifterna väl gjordes offentliga i samband med att åtal väcktes mot vakthavande befäl visade det sig att polisbilarna körde i höga hastigheter och med litet avstånd till de jagade männen. Omständigheter som kan ha bidragit till den tragiska utgången. Det hade inte alls varit fråga om något efterföljande på avstånd som Uppsalapolisen uppgav till SVT. Men med benägen hjälp från Trafikverket lyckades man mörklägga detta. Genom att inte rapportera in biljakten till Rikspolisstyrelsen bröt Uppsalapolisen dessutom mot gällande föreskrifter.

Hör förhandsgranskning som Trafikverket propagerar för verkligen hemma i Sverige? Eller är det något vi förknippar med betydligt mindre demokratiska stater?

CARL LARSSON
reporter SVT